

**КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ОСВІТОЛОГІЇ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні Вченої ради
Факультету образотворчого мистецтва і
дизайну
Протокол № 3 від 14.03.2024 р.

Голова вченої ради

 Остап КОВАЛЬЧУК

ПРОГРАМА
комплексного кваліфікаційного іспиту
з педагогіки, психології та
методики навчання образотворчих дисциплін

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»
Освітній рівень перший (бакалаврський)
Освітня програма 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

Київ – 2024

Програма комплексного кваліфікаційного іспиту з педагогіки, психології та методики навчання образотворчих дисциплін для здобувачів вищої освіти вищої освіти з галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», першого (бакалаврського) освітнього рівня, освітньої програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво».

Розробники:

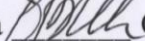
Леонтєва Інна Василівна, доцент кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент; Музика Олена Оксентіївна, доцент кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти, кандидат психологічних наук, доцент; Волкова Анна Миколаївна, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Факультету образотворчого мистецтва і дизайну. Київ : Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, 2024. 14 с.

Програма комплексного кваліфікаційного іспиту з педагогіки, психології та методики навчання образотворчих дисциплін схвалена на засіданні кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти
Протокол № 3 від «6» березня 2024 р.

Завідувач кафедри

освітології та психолого-педагогічних наук Людмила ХОРУЖА

Програма комплексного кваліфікаційного іспиту з педагогіки, психології та методики навчання образотворчих дисциплін схвалена на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Факультету образотворчого мистецтва і дизайну
Протокол № 3 від «13» березня 2024 р.

Завідувач кафедри образотворчого мистецтва Ольга ШКОЛЬНА

Програму комплексного кваліфікаційного іспиту з педагогіки, психології та методики навчання образотворчих дисциплін погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

«13» березня 2024 р.

Гарант освітньо-професійної програми
023.00.01 «Образотворче мистецтво»

 Ольга КОНОВАЛОВА

Пояснювальна записка

Програма комплексного кваліфікаційного іспиту з педагогіки, психології та методики навчання образотворчих дисциплін є нормативним документом, який розроблено спільно кафедрою освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти й кафедрою образотворчого мистецтва Факультету образотворчого мистецтва і дизайну відповідно до навчального плану спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», першого (бакалаврського) освітнього рівня, освітньої програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво».

Програма містить пояснювальну записку, зміст та перелік основних питань із навчальних дисциплін «Педагогіка», «Психологія», «Методика навчання образотворчих дисциплін», критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на завершальному етапі навчання.

Метою випробування є перевірка рівня засвоєння теоретичних знань із психолого-педагогічних дисциплін блоку формування спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, виявлення рівня готовності майбутніх вчителів образотворчого мистецтва до професійної діяльності.

Завдання комплексного кваліфікаційного іспиту:

- з'ясування рівня засвоєння здобувачами вищої освіти змісту, організаційних форм, методів навчання та виховання учнів і готовності майбутніх учителів образотворчого мистецтва до їх застосування в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти;
- виявлення здатності та готовності здобувачів вищої освіти до проєктування пізнавальних, розвивальних та виховних цілей, завдань педагогічної взаємодії педагога і учня в різних типах закладів загальної середньої освіти та позашкільних навчальних закладах;
- оцінка рівня психологічної компетентності майбутніх фахівців, а саме: загального рівня засвоєння знань із психології та уміння застосовувати їх на практиці;
- виявлення знань основних положень загальної образотворчої освіти, принципів і методів художньо-творчого навчання, розвитку й виховання школярів різних вікових груп; знання змісту сучасних програм галузі «Мистецтво»; знання змісту навчальної та позаурочної роботи вчителя образотворчого мистецтва;
- виявлення рівня володіння методикою організації різних видів діяльності школярів на уроках образотворчого мистецтва; уміння моделювати педагогічні та добирати оптимальні методичні прийоми роботи.

Комплексний кваліфікаційний іспит з педагогіки, психології та методики навчання образотворчих дисциплін проводиться в форматі електронного тестування.

Програма іспиту включає 30 тестових завдань із педагогіки, 30 тестових завдань із психології та 40 тестових завдань з методики навчання образотворчих дисциплін.

Пропоновані тестові завдання дають змогу виявити рівень навчальних досягнень здобувачів вищої освіти: вільного володіння та оперування теоретичною та методичною інформацією.

Тестові завдання складаються з таких видів:

- тести з єдиною правильною вибірковою відповіддю (у вигляді слова, фрази тощо);
- тести з декількома правильними відповідями;
- тести, що складаються з питань, що мають дві відповіді, одна, з яких істина, а інша – хибна;
- тести на визначення відповідності.

Час, який відводиться на тестування, розраховується таким чином: 1,5 – 2 хвилини на виконання одного тестового завдання.

Рекомендації щодо виконання тестових завдань

Перед початком тестування здобувачам вищої освіти дається коротка інструкція щодо виконання завдань.

Для проходження здобувачами вищої освіти тесту, їм необхідно під своїми логінами та паролями зайти на свою сторінку в системі електронного навчання й розпочати тестування. Після закінчення роботи над тестовими завданнями відповіді необхідно надіслати у систему і натиснути кнопку «завершити тест». За умови відсутності доступу до системи електронного навчання здобувачам буде надіслано тестові завдання на корпоративну пошту та надано регламентований час для їх проходження. По завершенню тестування відповіді необхідно надіслати членам екзаменаційної комісії для їх перевірки.

Оцінка відповідей відображається на екрані після завершення тесту. За умови надсилання відповідей на тести на електронну адресу екзаменаторів результати проходження комплексного кваліфікаційного іспиту будуть розміщені на сайті Факультету образотворчого мистецтва і дизайну. Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може набрати за виконання тестових завдань із педагогіки становить 30 балів. Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може набрати за виконання тестових завдань із психології становить 30 балів. Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може набрати за виконання тестових завдань з методики навчання образотворчих дисциплін становить 40 балів.

У результаті проходження тестування здобувачі вищої освіти демонструють такі **результати навчання**:

РН 5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.

РН 11. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, реставраційної та дослідницької діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.

РН 12. Враховувати психологічні особливості у процесі навчання, спілкування та професійної діяльності.

РН 15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Комплексний кваліфікаційний іспит включає 100 теоретичних запитань, які відображають тематику навчальних дисциплін «Педагогіка та психологія», «Методика навчання образотворчих дисциплін». Максимальна оцінка за кожне тестове запитання – 1 бал.

Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – високий рівень знань (умінь) / виконання, з можливими незначними недоліками (помилками)
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) / виконання, без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) / змістовна робота, з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) / виконання, зі значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь) / виконання для подальшого навчання або професійної діяльності.
F	0-59 балів	Незадовільно – низький рівень знань, недостатній для подальшого навчання або професійної діяльності

Зміст програми

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПЕДАГОГІКА

Загальні основи педагогіки. Педагогіка як наука

Педагогіка як наука, її генеза. Предмет і завдання педагогіки. Основні категорії педагогіки. Інтеграція педагогіки з іншими науками, галузі сучасної педагогіки. Методологія педагогіки. Методи науково-педагогічних досліджень та їх характеристика.

Основні поняття: педагогіка, навчання, освіта, виховання, розвиток, предмет педагогіки, завдання педагогіки, методологія педагогіки, методи науково-педагогічних досліджень.

Дидактика як теорія навчання та освіти.

Сутність процесу навчання

Сутність дидактики як галузі педагогічних знань. Предмет, завдання і основні дидактичні категорії. Процес навчання: сутність, функції, структура, характеристика основних структурних компонентів (цільовий, мотиваційний, змістовий, операційно-діяльнісний, контроль-регулювальний, оцінно-результативний). Основні етапи процесу пізнання: сприймання, усвідомлення, осмислення, запам'ятовування, закріплення, застосування знань і умінь в практичній діяльності.

Основні поняття: дидактика, предмет дидактики, завдання дидактики, категорії дидактики, процес навчання, викладання, учіння, теорія пізнання,

рушійні сили процесу навчання, функції навчання, структурні компоненти процесу навчання, основні етапи оволодіння знаннями.

Закономірності та принципи процесу навчання

Закономірності процесу навчання, їх сутність та характерологічні особливості. Поняття принципів та правил навчання та їх характеристика: принцип спрямованості навчання на вирішення завдань освіти, розвитку й виховання, принцип науковості, систематичності і послідовності, доступності, свідомості й активності, наочності, міцності знань, умінь і навичок, індивідуального підходу до учнів та інші.

Основні поняття: закономірності навчання, об'єктивні закономірності, суб'єктивні закономірності, загальні закономірності, конкретні закономірності, принципи навчання.

Зміст освіти в сучасній школі

Сутність і завдання змісту освіти. Пріоритетні напрями державної політики у сфері освіти. Нормативні документи змісту освіти: Державні стандарти загальної середньої освіти (Державний стандарт початкової освіти, Державний стандарт базової середньої освіти) Базовий навчальний план, Типова освітня програма, Типовий навчальний план, підручник, посібник.

Основні поняття: зміст освіти, знання, уміння, навички, Державний стандарт загальної середньої освіти, Базовий навчальний план, Типова освітня програма, Типовий навчальний план, підручник, навчальний посібник, навчальний предмет.

Методи і засоби навчання

Сутність методів, прийомів і засобів навчання. Класифікація методів навчання: методи організації і самоорганізації навчально-пізнавальної діяльності учнів, методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності учнів, методи контролю і самоконтролю у навчанні. Характеристика основних груп методів. Умови оптимального вибору методів і засобів навчання: врахування навчально-виховної мети, завдань, змісту навчального матеріалу, рівня підготовленості учнів, сформованості навчальних умінь і навичок, віку учнів, рівня підготовки вчителя тощо.

Основні поняття: методи навчання, прийоми навчання, засоби навчання, класифікація методів навчання.

Форми організації навчання

Форми організації навчання, їх становлення. Класно-урочна форма навчання в її історичному розвитку. Вимоги до сучасного уроку. Типи уроків, їх структура. Підготовка вчителя до уроку. Сучасні організаційні форми навчання.

Основні поняття: форма організації навчання, класно-урочна система навчання, урок, типи уроків, структура уроків.

Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів

Поняття про оцінювання та вимірювання результатів навчання учнів (сукупність компетентностей). Педагогічні вимоги до перевірки навчальних досягнень учнів. Види, форми та методи контролю знань, умінь, навичок та способів діяльності учнів.

Основні поняття: контроль, перевірка, оцінка, бал, види контролю, форми контролю, методи контролю, критерії оцінювання, якість, результати навчання, компетентність.

Теорія виховання. Процес виховання

Сутність процесу виховання, його специфіка, компоненти, рушійні сили, мотиви. Мета і завдання виховання. Основні закономірності і принципи виховання. Етапи процесу виховання. Напрями виховання. Управління процесом виховання.. Результати процесу виховання.

Основні поняття: виховання, процес виховання, об'єктивні чинники, суб'єктивні чинники, мета виховання, завдання виховання, закономірності виховання, принципи виховання, управління процесом виховання, самовиховання, перевиховання, результати виховання, діагностика вихованості.

Зміст виховання

Поняття змісту виховання в сучасній школі. Основні напрями змісту виховання: розумове, моральне, патріотичне, правове, трудове, економічне, естетичне, екологічне, фізичне. Характеристика їх сутності та завдань.

Основні поняття: зміст виховання, завдання виховання, розумове виховання, моральне виховання, патріотичне виховання, статеве виховання, екологічне виховання, трудове виховання, економічне виховання, професійна орієнтація, художньо-естетичне виховання, фізичне виховання.

Загальні методи та форми виховання

Поняття методу, прийому і засобу виховання. Класифікація методів виховання та характеристика основних груп: методи формування свідомості особистості, методи організації діяльності і формування досвіду поведінки, методи стимулювання діяльності і поведінки учнів, методи контролю та аналізу ефективності виховання. Педагогічні умови використання методів виховання.

Основні поняття: методи виховання, прийоми виховання, засоби виховання, позакласна та позашкільна робота, форми організації позакласної та позашкільної роботи, виховні справи, інтерактивні технології виховання.

Управління освітою в Україні. Система освіти в Україні

Система освіти в Україні та її складові. Мета та основні принципи освіти України. Структура системи освіти в Україні. Реформування системи освіти в

Україні у контексті закону України «Про освіту» (2017). Концепція Нової української школи (2017).

Основні поняття: система освіти, структура системи освіти, реформування системи освіти, інтеграційні процеси в освіті, навчальні заклади.

Рекомендовані джерела

1. Аймедов К. В. Загальна педагогіка та історія педагогіки : підручник / К. В. Аймедов, В. В. Бабієнко, В. А. Бабієнко, В. В. Сторож. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2014. 352 с.
2. Бібік Н.М. Компетентність як результат шкільної освіти // Почат. шк. 2010. №9. С. 3–6.
3. Закон України «Про загальну середню освіту» URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення : 01.09.2022).
4. Закон України «Про освіту» // Голос України, 2017. - 27 вересня <http://www.golos.com.ua/article/294010>
5. Козловський Ю. М., Дольнікова Л. В. Педагогіка. Львів : «Львівська політехніка», 2020. 372 с.
6. Концепція національно-патріотичного виховання дітей і молоді. URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/47154/ (дата звернення: 01.09.2022).
7. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року від 14.12.2016 № 988-р. URL : <https://www.kmu.gov.ua/npas/249613934> (дата звернення: 01.09.2022).
8. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка: Підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Знання-Прес, 2004. 445 с.
9. Максименко В. П. Дидактика : курс лекцій. Хмельницький : ХМЦНП, 2013. 223 с.
10. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка. /Навчальний посібник: 5-е видання, доповнене і перероблене. Київ, 2007. 656 с.
11. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки. – Київ : Міносвіти і науки, молоді та спорту України, 2011. 27 с.
12. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczija.html>
13. Педагогіка (у логічно-структурних схемах та таблицях) : навчальний посібник / уклад. А. А. Марушкевич, Є. С. Спіцин, Н. В. Кошечко. Київ : ЦП «Компринт», 2020. 91 с.
14. Сікорський П. Нова педагогіка. Львів : «Львівська політехніка», 2021. 327 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПСИХОЛОГІЯ

Предмет, завдання та методи психології

Поняття про психологію, її предмет та основні завдання. Історія розвитку психології: основні етапи. Основні тенденції розвитку сучасної психології. Поняття про психіку та її функції. Основні форми прояву психіки, їх взаємозв'язок. Виникнення та розвиток психіки. Рефлекторна природа психіки. Психіка та свідомість. Історичний розвиток людської свідомості. Структура свідомості. Поняття про несвідоме. Структура сучасної психології. Характеристика основних галузей психологічних знань.

Загальне поняття про методи психологічних досліджень. Головні вимоги до методів психології. Класифікація методів психології. Характеристика основних методів: спостереження, експеримент. Характеристика допоміжних методів: тести, опитування, бесіда, анкетування, аналіз продуктів діяльності.

Основні поняття: психологія, психіка, свідомість, несвідоме, метод, спостереження, експеримент.

Психологія особистості та діяльності

Загальне поняття про особистість. Психологічна структура особистості. Біологічне та соціальне в особистості. Співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість» та «індивідуальність». Активність особистості та її джерела. Спрямованість особистості та її компоненти. Потреби та мотиви, їх види. Цілі та інтереси. Ідеали і переконання. Світогляд особистості. Самооцінка. Рівень домагань особистості. Основні фактори та умови формування особистості.

Поняття про діяльність. Мета і мотиви діяльності. Структура діяльності. Основні види діяльності, їх розвиток у людини. Знання, вміння, навички та звички. Діяльність людини в мистецькій сфері та формування професійних умінь і навичок.

Основні поняття: індивід, особистість, індивідуальність, діяльність, активність, спрямованість, мотиви.

Спілкування як специфічний вид діяльності

Поняття про спілкування. Структура спілкування та його компоненти. Функції спілкування. Класифікація видів спілкування, їх характеристика. Засоби спілкування. Механізми міжособистісного сприймання. Конфлікти у спілкуванні, їх попередження. Значення спілкування в професійній діяльності.

Основні поняття: спілкування, комунікація, інтеракція, перцепція, вербальне спілкування, невербальне спілкування.

Соціальні групи

Поняття про групи. Класифікація груп. Міжособистісні стосунки в групах і колективах. Психологічна сумісність і конфлікт у міжособистісних стосунках. Причини виникнення конфліктів. Стили поведінки у конфліктній ситуації. Шляхи попередження конфліктів.

Основні поняття: група, колектив, міжособові стосунки, референтна група, психологічна сумісність, конфлікт.

Пізнавальні процеси

Поняття про увагу як особливу форму психічної активності. Фізіологічні основи уваги. Класифікація видів уваги. Характеристика основних властивостей уваги. Індивідуальні відмінності уваги. Неуважність та її причини.

Загальна характеристика пізнавальних процесів. Поняття про відчуття. Фізіологічні основи відчуттів. Основні властивості відчуттів. Чутливість аналізаторів, пороги чутливості. Поняття про сприймання. Характеристика основних властивостей сприймання. Види сприймання. Індивідуальні відмінності сприймання, їх діагностика.

Поняття про пам'ять. Види пам'яті. Характеристика основних процесів пам'яті. Запам'ятовування та його різновиди. Умови ефективного запам'ятовування. Збереження, умови збереження інформації. Відтворення та його різновиди. Забування та його причини. Індивідуальні відмінності пам'яті.

Поняття про мислення та розуміння його специфіки у порівнянні з безпосереднім чуттєвим відображенням. Соціальна природа мислення. Психологічна характеристика мислення як процесу вирішення задач. Поняття проблемної ситуації. Розумові операції як основні механізми мислення. Види мислення.

Поняття про уяву. Класифікація видів уяви, їх характеристика. Мрія як особливий вид уяви. Прийоми створення образів уяви. Уява і особистість. Уява в професійній діяльності.

Основні поняття: увага, відчуття, сприймання, пам'ять, мислення, уява.

Емоційно-вольова сфера особистості

Поняття про емоції та почуття. Вираження емоцій та почуттів. Форми переживання емоцій та почуттів. Види емоцій. Види почуттів. Вищі почуття. Роль емоційних станів у регуляції поведінки та діяльності людини.

Поняття про волю. Фізіологічні основи волі. Поняття про довільну та мимовільну дію. Проста та складна вольова дія, їх аналіз. Поняття про вольове зусилля та силу волі. Безвілля та його причини. Основні вольові якості особистості, їх формування.

Основні поняття: емоції, почуття, настрої, афект, стрес, пристрасті, воля, вольове зусилля.

Індивідуально-психологічні відмінності особистості

Поняття про темперамент, його роль у психічній діяльності та поведінці. Основні властивості темпераменту. Фізіологічні основи темпераменту. Типи темпераментів, їх психологічна характеристика.

Поняття про характер, його зв'язок із темпераментом. Структура характеру. Класифікація рис характеру. Акцентуації характеру. Формування характеру. Характер та індивідуальність людини.

Поняття про здібності. Задатки як природні передумови розвитку здібностей. Види здібностей. Рівні розвитку здібностей. Індивідуальні відмінності у здібностях людей. Розвиток здібностей у навчально-професійній діяльності.

Основні поняття: темперамент, характер, акцентуації характеру, задатки, здібності, обдарованість, талант, геніальність.

Рекомендовані джерела

1. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник. Видання друге, перероблене та доповнене. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 272 с.
2. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Загальна психологія. Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 296 с.
3. М'ясоїд П. А. Загальна психологія: Навч. посібник. Київ, 2016. 420 с.
4. Приходько Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник: Навч. видання. Київ: Каравела, 2020. 419 с.
5. Психологія: Підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін.; за ред. Ю. Л. Трофімова. Київ, 2015. 220 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ОБРАЗОТВОРЧИХ ДИСЦИПЛІН

Методика як предмет вивчення. Історичний аспект становлення та розвитку методики навчання образотворчих дисциплін.

Методика як предмет вивчення. Становлення та розвиток методики навчання образотворчому мистецтву: система копіювання Й. Прейслера; геометрична система навчання малюванню і праця О. Сапожнікова; методика навчання малюванню М. Попова; натуральна система навчання, праця П. Чистякова. Дослідження сучасних українських вчених у галузі навчання учнів молодшого підліткового віку образотворчому мистецтву та художньо-творчій діяльності.

Мета і завдання навчання образотворчого мистецтва в закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО). Вихідні положення мистецької освіти. Головні наукові підходи: особистісно зорієнтований, компетентнісний, аксіологічний, діяльнісний, інтегративний. Принципи навчання образотворчого мистецтва: наступності між початковою й основною школою; поєднання загальнолюдського, національного та етно-краєзнавчого аспектів змісту освіти; інтегративності, спрямованості на поліхудожнє виховання учнів; креативності (пріоритет творчої самореалізації); варіативності змісту, методів, технологій; діалогічності; полікультурності. Сучасні вимоги до вчителя інтегрованого курсу «Мистецтво» у ЗЗСО.

Державні програми та навчально-методичні комплекти з інтегрованого курсу «Мистецтво» для ЗЗСО: структура, тематичні розділи, зміст, види діяльності учнів на уроках образотворчого мистецтва.

Загально-дидактичні засади навчання образотворчих дисциплін в основній школі

Методи навчання на уроках інтегрованого курсу «Мистецтво»: класифікація, зміст, характеристика. Провідні методи інтегративних технологій; провідні методи проблемно-евристичних технологій; провідні методи ігрових художньо-педагогічних технологій; провідні методи інтегративних художньо-педагогічних технологій. Методи стимулювання та мотивації навчально-пізнавальної діяльності. Вибір та поєднання різних груп методів та прийомів у вирішенні мети і завдань уроку образотворчого мистецтва. Засоби та прийоми, що сприятимуть ефективному проведенню уроків образотворчого мистецтва.

Класифікація та характеристика форм організації навчання на уроках інтегрованого курсу «Мистецтво». Вимоги до проведення та художньо-педагогічна драматургія уроку образотворчого мистецтва. Специфіка методичного малюнку у навчанні образотворчого мистецтва. Підготовка вчителя до проведення уроку. Кабінет інтегрованого курсу «Мистецтво» в школі: його технічне устаткування та методичне забезпечення.

Види діяльності учнів на уроках інтегрованого курсу «Мистецтво». Взаємозв'язок різних видів художньо-творчої діяльності на основі спільного змісту. Організація, дидактична структура, зміст і характеристика основних етапів уроку образотворчого мистецтва.

Мета, призначення, загальні вимоги, принципи розробки та етапи створення слайдової презентації для проведення уроку образотворчого мистецтва в основній школі.

Прогресивні музично-педагогічні концепції. Технології розвиваючого навчання. Інтеграція як провідна тенденція оновлення змісту освіти. Міжпредметні зв'язки уроків образотворчого мистецтва з іншими дисциплінами. Особливості інтегрованого уроку.

Зміст і методика навчання учнів ЗЗСО основам образотворчої грамоти

Психолого-педагогічні аспекти художньо-творчої діяльності. Якості, притаманні творчій особистості. Художньо-розвивальний потенціал образотворчого мистецтва. Творче самовираження як здатність будувати свій внутрішній світ, своє світовідчуття, самого себе в цьому світі.

Головні напрямки роботи за навчальною проблемою «колір» в основній школі. Усвідомлення виражальних можливостей кольору, розвиток кольорових уявлень в учнів основної школи.

Поняття «композиція», засоби виділення композиційного центру, засоби виразності композиції. Головні напрямки роботи за навчальною проблемою «композиція» в основній школі.

Зміст і методика навчання учнів ЗЗСО образотворчому і декоративно-прикладному мистецтву

Мистецтво графіки у змісті інтегрованого курсу «Мистецтво». Рисунок як основа мистецтва графіки. Види рисунку. Принципи та методи формоутворення в рисунку. Навчання учнів прийомам зображення: предметів різної форми, тварин, людини, уявного простору в пейзажі, інтер'єрі.

Мистецтво живопису у змісті інтегрованого курсу «Мистецтво». Види, засоби виразності, принципи та методи формоутворення в живопису. Формування в учнів основної школи практичних навичок роботи живописними матеріалами. Вправи на розвиток відчуття кольору, кольорових сполучень, передавання уявного простору в пейзажі. Формування навичок інтерпретування та емоційно-естетичної оцінки колориту художніх творів.

Мистецтво скульптури в інтегрованого курсу «Мистецтво». Ліплення: зміст та організація уроків, методика навчання. Види, матеріали, способи та прийоми ліплення.

Декоративно-прикладне мистецтво України: класифікація, види, загальна характеристика. Методика навчання учнів 5 – 7 класів послідовності переробки природних форм у стилізовані декоративні зображення. Види орнаментів за композицією та мотивами зображення.

Поняття про аплікацію, художнє витинання, художнє конструювання та інші техніки роботи з папером. Види та типологічні групи технік роботи з папером, матеріали та прийоми роботи.

Новітні художні явища і арт-практики у сучасному культурному просторі. Експериментування митців з формами, кольорами, способами передачі руху.

Навчально-виховна робота з образотворчого мистецтва у позаурочний час

Позакласна та позашкільна навчально-виховна робота з учнями в галузі образотворчого мистецтва. Активізація навчально-пізнавальної діяльності учнів засобами образотворчого мистецтва в позаурочний час. Форми позакласних занять: гурткова робота, організація роботи художніх студій; масові форми (загальношкільні свята, виставки творчих робіт, диспути, мистецькі вікторини, КВК, брейн-ринг, майстер-класи тощо).

Позашкільні форми художнього виховання: сутність, різноманітність, варіативність.

Планування та облік навчально-виховної роботи в галузі образотворчого мистецтва в ЗЗСО. Види, принципи та значення планування роботи з образотворчої діяльності. Документація вчителя образотворчого мистецтва.

Вимоги до контролю: індивідуальний характер; систематичність; різноманітність форм проведення; об'єктивність, диференційований підхід. Види контролю: поточний, підсумковий. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з образотворчого мистецтва за 12-бальною системою.

Рекомендовані джерела

1. Кардашов В. М. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва: Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти вищих навчальних закладів. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2007. 296 с. (Наявний в бібліотеці в 15 прим. та електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/3620/>)
2. Кириченко М.А., Кириченко І.М. Основи образотворчої грамоти: Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Вища шк., 2002. 190 с.: іл. (Наявний в бібліотеці у кількості 61 прим. та електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/3620/>)
3. Масол Л. Методика навчання мистецтва в основній школі: Методичний посібник для вчителів. Київ : Шк. світ, 2012. 128 с. (Бібліотека «Шкільного світу»).
4. Кузьменко Г. В. Методичні рекомендації з виробничої практики для здобувачів вищої освіти ІV курсу напряму підготовки «Образотворче мистецтво» (ОКР «бакалавр»). Київ : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. – 76 с. (Наявний в бібліотеці в 10 прим. та електронному репозиторії <http://elib.kubg.edu.ua/3620/>)
5. Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти, чинна від 12.07.2021 (автори: Комаровська О. А., Лемешева Н. А.) [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Mist.osv.gal/Mystetstvo.5-6-kl.Komarovska.Lyemesheva.14.07.pdf>
6. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів: Музичне мистецтво; Образотворче мистецтво; Інтегрований курс «Мистецтво». 5 – 9 класи. / Л. Масол, О. Коваленко, Г. Сотська, Г. Кузьменко [та ін.] / – Київ : Видавничий дім «Освіта», 2013. – 32 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://old.mon.gov.ua/ua/activity/education/56/692/educational_programs/1349869088/